

Sygn. akt VII U 2852/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 kwietnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA w SO w Gdańsku Ewa Downar-Zapolska

Protokolant: st.sekr.sądowy Małgorzata Wronkowska

po rozpoznaniu w dniu 29 kwietnia 2013 r. w Gdańsku

sprawy M. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do renty socjalnej

na skutek odwołania M. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 11 września 2012 r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje wnioskodawcy M. N. prawo do renty socjalnej od dnia złożenia wniosku na stałe i ustala, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji

Sygn. akt VII U 2852/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 września 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił M. N. prawa do socjalnej powołując się na orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 7 września 2012 r., która stwierdziła, że nie jest on całkowicie niezdolny do pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony M. N., podnosząc, iż urodził się z wieloma wadami rozwojowymi m.in. wodogłowie, że ma wstawioną zastawkę Pudenza, ma uszkodzone nerwy oczne i bardzo słabo widzi, nawet w okularach. Nadto, podał, iż ma orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego oraz orzeczenie o niepełnosprawności i tylko dlatego radzi sobie z nauką.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie powołując się na argumentację wskazaną w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

Ubezpieczony M. N. urodził się (...) ma wykształcenie podstawowe, obecnie jest uczniem technikum architektury krajobrazu, uczy się w trybie specjalnym.

W dniu 28 czerwca 2012 r. M. N. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wniosek o rentę socjalną.

Lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 30 lipca 2012 r. stwierdził, iż M. N. nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy.

Ubezpieczony złożył sprzeciw od powyższego orzeczenia lekarza orzecznika ZUS.

Komisja Lekarska ZUS, po przeprowadzonym badaniu wnioskodawcy, podtrzymała stanowisko lekarza orzecznika i w orzeczeniu z dnia 7 września 2012 r. uznała, że ubezpieczony nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy.

Decyzją z dnia 11 września 2012 r. organ rentowy odmówił M. N. prawa do renty socjalnej.

Okoliczności niesporne, nadto dowód – akta rentowe: wniosek k. 1-2, orzeczenie lekarza orzecznika ZUS – k. 4, orzeczenie komisji lekarskiej ZUS – k. 6, decyzja z 11.09.2012 r. – k. 138 .

Odwołując się od powyższej decyzji ubezpieczony domaga się ponownego rozpatrzenia jego wniosku o rentę socjalną.

Wobec faktu, iż sporny w niniejszej sprawie był stan zdrowia ubezpieczonego i jego wpływ na zdolność do pracy, postanowieniem z dnia 7 listopada 2012 r. Sąd na mocy art. 279, 284, 292 k.p.c. dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych psychologa, okulisty i neurologa na okoliczność ustalenia czy stan zdrowia strony czyni ją całkowicie niezdolną do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało: przed ukończeniem 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub do momentu jej ukończenia. Przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy biegli musieli ustalić: stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowości przekwalifikowania zawodowego biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychiczne, datę powstania ustalonego stopnia niezdolności do pracy oraz trwałość lub przewidywany okres niezdolności do pracy.

Okoliczności niesporne, vide: odwołanie - k. 2, postanowienie Sądu z dnia 7.11.2012 r. – k. 9 akt sprawy

Biegły sądowy lekarz neurolog rozpoznała u ubezpieczonego wrodzone wodogłowie wewnętrzne znacznego stopnia, wrodzony niedorozwój półkuli mózgu znacznego stopnia, ośrodkowe uszkodzenie dróg wzrokowych z obustronnym niedowidzeniem, zaburzenia ruchomości gałek ocznych znacznego stopnia, stopy nadmiernie wydrążone z tendencją do ustawienia dystonicznego.

Po przeprowadzeniu badania wnioskodawcy i zapoznaniu się z dokumentacją medyczną biegła stwierdziła u wnioskodawcy całkowitą niezdolności do pracy, która wystąpiła przed ukończeniem 18 roku życia i trwa nadal. W uzasadnieniu opinii biegła wskazała, iż wnioskodawca urodził się z wadami rozwojowymi znacznego stopnia: wodogłowiem i niewykształceniem znacznej części lewej półkuli mózgu, z uszkodzeniem ośrodkowym dróg wzrokowych i dużego stopnia ograniczeniem ruchomości gałek ocznych. Wnioskodawca został zabezpieczony przed narastaniem wodogłowie wszczepioną zastawką komorowo-otrzewnową, z kilkukrotną jej niedrożnością w wywiadzie, wymagającą interwencji chirurgicznej. Badaniem neurologicznym, poza ograniczeniem ruchomości gałek ocznych, biegła stwierdziła także objawy piramidowe, mózdkowe i dystoniczne.

Biegła, z powodów neurologicznych, stwierdziła u wnioskodawcy przeciwwskazania do pracy fizycznej i dźwigania ciężarów, a wskazania do oszczędnego trybu życia celem uniknięcia gwałtownej dekompensacji stanu neurologicznego, wskazując, iż ubezpieczony obecnie nie posiada kwalifikacji do wykonywania innego rodzaju pracy, natomiast to że uczęszcza do technikum świadczy jedynie o znacznej motywacji do podniesienia swoich kwalifikacji zawodowych, co jednak z powodu ogromnego uszkodzenia mózgu jest bardzo trudne.

Zdaniem biegłej, z przyczyn neurologicznych, wnioskodawca jest całkowicie niezdolny do pracy, przy czym ta niezdolność powstała przed ukończeniem 18 roku życia i nie rokuje poprawy ze względu na trwałe, wrodzone uszkodzenie ośrodkowego układu nerwowego.

Dowód: opinia sądowo-lekarska biegłego neurologa – k. 19-20 akt sprawy.

Biegła sądowa psycholog na podstawie akt sprawy, przedłożonej dokumentacji lekarskiej, wyników badań psychologicznych oraz przeprowadzeniu badania psychologicznego, stwierdziła u wnioskodawcy niższy niż przeciętny poziom sprawności intelektualnej, uznając, iż wnioskodawca z uwagi na stan psychiczny i sprawność intelektualną oraz poznawczą nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Biegła nie stwierdziła u niego wtórnego otępienia intelektualnego ani choroby psychicznej, a stwierdzone zaburzenia stanu psychicznego nie dają podstawy do uznania całkowitej niezdolności do pracy.

Dowód: opinia sądowo-lekarska biegłego psychologa k. 25-27

Biegła sądowa okulista, na podstawie dokumentacji lekarskiej dotyczącej schorzeń okulistycznych oraz badania okulistycznego, rozpoznała u wnioskodawcy krótkowzroczność z astygmatyzmem obu oczu oraz zezą rozbieżnego naprzemiennego obu oczu. Wskazała, iż widzenie okiem prawym z korekcją szklami wynosi $=0,3$, a okiem lewym z korekcją $=0,6$, ciśnienie gałkowe w obu oczach w granicach normy, dno oczu bez zmian patologicznych oraz że z powodu wodogłowia zostały uszkodzone nerwy wzrokowe. Zdaniem biegłej, stan narządu wzroku wnioskodawcy nie czyni go całkowicie niezdolnym do pracy.

Dowód: opinia sądowo-lekarska biegłego okulisty k. 31

Zastrzeżenia do opinii złożył lekarz orzecznik, stwierdzając, iż opinie lekarzy oceniających stan zdrowia wnioskodawcy są rozbieżne. Co do opinii biegłej neurolog, lekarz orzecznik wskazał, iż jego zdaniem, stwierdzony przez biegłą stan neurologiczny, tj. nie stwierdzenie niedowładów kończyn górnych i dolnych, zachowana ruchomość kręgosłupa, objawy rozciągujące ujemne, ujemna próba Romberga, chód na poszerzonej postawie, nie uzasadnia orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy, tym bardziej, iż ubezpieczony nadal uczęszcza do szkoły zdobywając dalsze kwalifikacje.

Vide: zarzuty Przewodniczącego komisji lekarskich ZUS k. 45

Ustosunkowując się do powyższych zarzutów biegła neurolog w opinii uzupełniającej, podtrzymała swoje stanowisko, wyjaśniając, iż znaczny stopień uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego, jaki stwierdziła u wnioskodawcy, wymaga oszczędnego trybu życia i uniemożliwia mu podjęcie pracy zarobkowej z uwagi na konieczność uniknięcia gwałtownego i istotnego pogorszenia stanu zdrowia. Nadto, biegła wskazała, iż brak niedowładów kończyn nie wyklucza niesprawności fizycznej, która spowodowana jest objawami mózdkowymi i dystonicznymi oraz zaburzeniami wzroku, w tym uszkodzeniem ośrodkowym nerwów wzrokowych ze znanym ograniczeniem ruchomości gałek ocznych. Biegła dodała, iż ograniczenie sprawności intelektualnej dodatkowo przyczynia się do ogólnej niesprawności wnioskodawcy.

Dowód: opinia uzupełniająca biegłej neurolog k. 49

Organ rentowy podtrzymał swoje zastrzeżenia do opinii biegłej neurolog wskazując, iż stan neurologiczny wnioskodawcy mimo iż obniża jego sprawność ogólną, to nie powoduje całkowitej niezdolności do pracy. Przewodniczący komisji lekarskich podkreślił, iż zarówno biegła psycholog, jak i okulista, oceniając uszkodzenia CUN nie stwierdziły całkowitej niezdolności do pracy.

Vide: pismo pozwanego k. 60-61

Stan faktyczny niniejszej sprawy Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach ubezpieczeniowych i dokumentacji lekarskiej ZUS, albowiem żadna ze stron postępowania nie kwestionowała ich rzetelności i autentyczności. Brak było zatem, w ocenie Sądu Okręgowego, przesłanek, by odmówić im przymiotu wiarygodności.

Sąd oddalił wniosek organu rentowego o powołanie innego biegłego neurologa uznając, iż strona pozwana nie przedstawiła żadnych argumentów na jego poparcie, a w ocenie Sądu dążył on jedynie do uzyskania dla strony orzeczenia zgodnego z jej stanowiskiem.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej (Dz. U. Nr 135, poz. 1268 ze zm.) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18 roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25. roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Zgodnie z ust. 2 osobie, która spełnia warunki określone w ust. 1, przysługuje:

- 1) renta socjalna stała - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała;
- 2) renta socjalna okresowa - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

Stosownie do treści art. 5 powołanej ustawy o rencie socjalnej, ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje obecnie lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zwany dalej "lekarzem orzecznikiem", na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy osobą całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy.

W niniejszej sprawie decydujące znacznie miała ocena stanu zdrowia wnioskodawcy, dlatego też w celu ustalenia, czy występuje u niego całkowita niezdolność do pracy oraz okresu trwania niezdolności do pracy Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych specjalistów z zakresu neurologii, okulistyki i psychologii, a więc biegłych posiadających odpowiednie kwalifikacje w stosunku do stwierdzonych schorzeń ubezpieczonego.

Biegła neurolog po przeprowadzonym badaniu wnioskodawcy i analizie dokumentacji medycznej stanowczo stwierdziła, że jest on osobą całkowicie niezdolną do pracy na stałe, z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18 roku życia.

Biegła dokładnie wyjaśniła, iż bardzo wysoki stopień uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego wymaga od wnioskodawcy oszczędnego trybu życia i uniemożliwia podjęcie jakiegokolwiek pracy, a ograniczenie sprawności intelektualnej jeszcze bardziej przyczynia się do ogólnej niesprawności ubezpieczonego.

Sąd Okręgowy przyjął przedstawioną opinię biegłego za podstawę rozstrzygnięcia, ponieważ jest ona miarodajna z uwagi na to, iż wnioski w niej zawarte są właściwe, a ich uzasadnienie przekonywujące. Opinia w ocenie Sądu jest wnikliwa, wyczerpująca, logiczna i spójna, a wnioski w niej zawarte prawidłowo uzasadnione i potwierdzone zgromadzoną dokumentacją lekarską oraz wynikami badania przedmiotowego.

W ocenie Sądu, organowi rentowemu nie udało się w przekonujący sposób podważyć powyższej opinii. W szczególności brak jest podstaw do uznania argumentu wskazującego na rozbieżności w opiniach biegłych, bowiem

należy wskazać, iż każdy z biegłych orzeka w ramach swojej specjalności, a nie ulega wątpliwości, iż co do oceny stanu ośrodkowego układu nerwowego najbardziej właściwy jest biegły neurolog. Zdaniem Sądu, ustalenia dokonane opinią biegłej neurolog w żadnym stopniu nie stoją w sprzeczności z opiniami pozostałych biegłych.

Zważyć w tym miejscu należy, iż specyfika oceny dowodu z opinii biegłych wyraża się z tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez Sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego wnioskowania, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Kryteria oceny tego dowodu stanowią również: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanych w nich stanowisk oraz stopień stanowczości wyrażonych w nich ocen.

Wskazać należy, że biegły lekarz sądowy neurolog wydając opinię wziął pod uwagę wszystkie okoliczności (w szczególności dokumentację lekarską, w tym wyniki badań dodatkowych), na podstawie których dokonał oceny zdolności do pracy ubezpieczonego. Pomimo zastrzeżeń organu rentowego Sąd przyjął powyższą opinię za miarodajny dowód na okoliczność występowania u wnioskodawcy całkowitej niezdolności do pracy, która niespornie powstała przed ukończeniem przez niego 18 roku życia.

W konsekwencji Sąd Okręgowy przy rozstrzygnięciu istoty sprawy uznał, że powyższej opinii jasno wynika, że skarżący jest osobą całkowicie niezdolną do pracy, a niezdolność ta powstała przed ukończeniem przez niego 18 roku życia,

W konkluzji, z powyższych względów Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z przywołanymi wyżej przepisami zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego i przyznał M. N. prawo do renty socjalnej od dnia złożenia wniosku na stałe.

Działając na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd wnioskując a contrario, nie stwierdził odpowiedzialności pozwanego organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, mając na uwadze fakt, iż dopiero wyniki niniejszego postępowania dowodowego pozwoliły na poczynienie wiążących ustaleń co do stanu zdrowia mającego wpływ na prawo do wnioskowanego świadczenia.

SSA w SO Ewa Downar – Zapolska